

ĐỆ TỬ QUY VÀ TU HỌC PHẬT PHÁP

Giám định Lão Pháp Sư Tịnh Không

Chủ giảng thầy Thái Lễ Húc

Giảng từ ngày 6/3/2005 đến ngày 13/03/2005 tại Tịnh Tông Học Hội Australia

TẬP 37

Kính thưa các vị pháp sư, các vị đồng tu, A Di Đà Phật!

Rất nhiều đạo lý thực sự cần chúng ta dùng chân tâm, dùng tâm khiêm tốn thì mới có thể cảm nhận được. Khi nội tâm của chúng ta rất nóng vội, nội tâm còn có lười biếng, còn có cống cao ngã mạn, thật sự rất khó thể hội được rất nhiều chân tướng. Thể hội không được thì sanh phiền não, còn có thể đùn đẩy trách nhiệm cho chư Phật Bồ Tát, cho thiện tri thức, bản thân có thể sẽ đọa lạc. Bởi vì trong quá trình tôi tiếp xúc với các vị trưởng bối, thực sự cảm thấy được tâm bình đẳng của họ, chỉ cần mỗi vị đồng tu, bạn bè bước tới trước mặt họ, họ sẽ tận tâm tận lực giúp đỡ. Lúc đầu cũng có rất nhiều người trạc tuổi tôi gặp được chú Lư, nhưng sau đó người thực sự nhận được lợi ích lớn chiếm số lượng rất ít. Chúng ta từ trong quan sát, thực sự nhìn thấy được tâm của Thánh Hiền, tâm của người có đức hạnh, mà phương pháp học tập Thánh Hiền nhanh nhất là từ đâu? Trực tiếp từ tâm, bắt đầu học từ tâm.

Quý vị đồng tu, hôm nay tôi giảng bài ở đây, cũng là có mục đích, chính là ném gạch nhử ngọc. Lúc tôi học cấp 2, giáo viên ở trước mặt tôi, bởi vì phát một cuốn văn mẫu, trên đó có ghi tên “Thái Dung Thanh”, là chị ba của tôi. Cho nên tiếp đó giáo viên lắc đầu nói: đều là con cái được dạy dỗ trong cùng một gia đình, tại sao trình độ ngữ văn lại kém xa như vậy? Lời nói như vậy sẽ khiến cho học sinh thế nào? Đánh mất tín tâm, còn có khả năng sẽ có tác dụng phụ không tốt hơn nữa, đó là oán hận giáo viên. Lúc oán hận giáo viên, con trẻ tự mình liền gặp tai ương, chúng có khả năng học tốt học vẫn không? Rất khó khăn. Lúc chúng tôi còn học cấp 2, giáo viên xử phạt, kết quả đánh quá mạnh tay, gây phản tác dụng. Chúng tôi cũng có thể cảm nhận được giáo viên thầy giáo thật sự muốn tốt cho chúng tôi, nhưng nếu làm quá mức, học sinh không hề cảm ơn sự dạy bảo của giáo viên, ngược lại còn ghi hận giáo viên, mà sự oán hận này cũng đã hủy hoại rất nhiều bạn học của tôi. Cho nên từ khi tôi làm công việc giáo dục, trước tiên phải xác định một trọng điểm, học sinh có tín nhiệm chúng tôi không? Học sinh có cảm nhận được chúng tôi thực sự dành

tâm yêu thương cho chúng không? Nhất định phải phát triển trên nền tảng này, nếu không rất có thể sẽ phản tác dụng.

Bản thân tôi sau khi làm công tác giáo dục mới cảm nhận sâu sắc được giáo dục gia đình ảnh hưởng rất sâu xa. Giáo viên nói tôi như vậy, tôi cũng không hề oán hận, bạn bè nói không đúng về tôi, thậm chí còn nhục mạ tôi, tôi cũng chưa từng oán hận họ, cho nên trong lòng không tìm được kẻ địch nào. Đây là kết quả, nguyên nhân là gì? Chúng tôi thể hội sâu sắc được, gốc rễ của nhân cách là ở gia đình. Tôi hồi tưởng lại lời nói của cha mẹ dành cho chúng tôi, chưa từng có lời nào phê bình bạn bè của cha mẹ, chưa từng có. Bầu không khí trong nhà là bầu không khí rất hài hòa, cho nên ba chị em chúng tôi có quan hệ với người khác đều rất tốt. Còn nhớ lúc lớp của chị tôi họp lớp, buổi họp lớp của hai chị tôi và họp lớp của tôi đều tổ chức ở nhà tôi, cha tôi cũng rất hiếu khách, ông đều tiếp đãi bạn học của con. Thái độ đối nhân xử thế của cha mẹ, thật sự sẽ trực tiếp ảnh hưởng đến con cái, cho nên chúng tôi không hề oán hận, nếu không thì hỏng rồi, chỉ cảm thấy trình độ của bản thân quá kém.

Lại có một lần thi cử, đề bài viết rằng: lão khí... Một: hoành xuân; hai, hoành hạ; ba, hoành thu; bốn, hoành đông. Thừa các bạn, đáp án là câu nào? Mọi người không cần khách sáo, đáp án là câu nào? Câu ba. Người trả lời là câu ba đều có thể đứng dậy giảng kinh thuyết pháp, trình độ còn tốt hơn tôi. Lúc đó tôi chọn hồi lâu, còn hát một bài hát, tới sau cùng mới “được rồi! Chọn câu này đi”, kết quả vẫn chọn sai, bị đánh hai cái. Thời của chúng tôi thi cử rất nghiêm ngặt, nếu bị giảm một điểm thì đánh một cái. Kết quả giáo viên nói, lần trước tôi thi được 100 điểm, cho nên lần sau tôi nhất định bị đánh, cho nên thi được 100 điểm rất đau khổ. Tôi còn nhớ lần tiếp theo tôi thi được 91 điểm, bị đánh chín cái. Cho nên, chúng ta phải lưu lại hồi ức tốt đẹp, hồi ức cảm động cho học sinh, cho con cái, chứ không phải lưu lại những hồi ức này.

Lúc tôi học cấp 2 trình độ ngữ văn rất kém, lên cấp ba thì vận xui vẫn không giảm bớt, lúc đó không gặp được lời dạy của Thánh Hiền, lại mê xem phim truyền hình, xem “Đông Tà Tây Độc”, “Hoa Sơn Luận Kiếm”. Thực ra những đoạn hay trong phim truyền hình, có diễn như thế nào cũng là người khác, có sáng khoái không? Không sáng khoái chút nào! Thế nào mới sáng khoái? Tự mình đóng vai chính, đóng một loạt những thước phim hay trong mấy chục năm của họ, bạn sẽ sáng khoái, người thân bạn bè xung quanh cũng sẽ rất sáng khoái. Bởi vì lúc đó mê phim,

lại sắp thi cử, thời gian không đủ, rốt cuộc là chuẩn bị toán học, anh văn, hay là chuẩn bị ngữ văn, lúc đó tôi phải chọn lựa. Bởi vì tương đối sợ môn ngữ văn, cho nên tôi chuẩn bị anh văn, toán học, kết quả là không học ngữ văn. Bởi vì giáo viên dạy ngữ văn lại là giáo viên hướng dẫn chúng tôi, lúc phát kết quả thi, toán học, anh văn cộng lại đứng trong top đầu của cả lớp, rất nhiều bạn học tới chúc mừng tôi, “lần này bạn nhất định sẽ đứng đầu”, mặt của tôi sắp xanh mét rồi. Sau đó phát kết quả thi ngữ văn, 44 điểm, đứng thứ 2 từ dưới lên, giáo viên của tôi nổi trận lôi đình: em coi thường môn ngữ văn của tôi đúng không? Thật sự không phải do tôi muốn vậy, kết quả có lần đang học giáo viên nói, “em đứng dậy cho tôi, nếu em còn ngủ gật thì tôi sẽ điếm danh em vắng mặt”. Hại tôi phải rèn luyện công phu gì? Luyện cho mí mắt không khép lại.

Có điều thành thật mà nói, những cổ văn đó thật sự rất tốt. Mặc dù tôi chỉ lóe sáng được hai lần, “lo trước nỗi lo của thiên hạ, vui sau niềm vui của thiên hạ”, nhưng chỉ cần giáo viên thật sự dạy cho chúng tôi những phong phạm của Thánh Hiền này, chúng tôi đang trẻ tuổi khí thịnh, nghe những câu chuyện đức hạnh, nghe những câu chuyện hiếu đễ, lễ nghĩa, đạo nghĩa này, tuyệt đối sẽ hùng hực nhiệt huyết trong tâm. Lúc đó [thầy] cũng không giảng rõ khí tiết của Văn Thiên Tường, nghĩa hạnh của Phạm Trọng Yêm cho chúng tôi. Giải thích câu “xưa nay thử hỏi ai không chết, lưu tâm lòng son chiếu sử xanh”, quý vị đồng tu, thế nào gọi là “lòng son”? “Son” có nghĩa là màu đỏ, là tâm nhiệt huyết. “Sử xanh” là gì? Nghĩa là sách sử. Mọi người đã học thuộc lòng chưa? Giữa kỳ sẽ kiểm tra! Chúng ta không cách nào cảm nhận được tâm của các vị Thánh Hiền thì không thể bước vào cửa được.

Bởi vì sư trưởng giúp chúng ta khai hiển ân đức của tổ tiên, giá trị của văn ngôn văn, chúng ta mới như [được] đề hồ quán đỉnh, sám hối, chuyển biến tâm niệm. Khi chúng ta cảm nhận sâu sắc được tâm của Thánh Hiền xưa, của Phật Bồ Tát, lúc chúng ta đọc kinh điển sẽ vô cùng tương ứng. Cho nên vào năm kia, trong mấy tháng cô Dương giảng “câu chuyện giáo dục đạo đức”, mặc dù số lượng không phải quá nhiều, mấy chục câu chuyện, nhưng mỗi lần tôi ngồi bên dưới nghe đều xúc động rơi lệ. Nước mắt này không phải là nước mắt đau thương, mà là gì? Là quá cảm động. Trong lòng có một âm thanh luôn xuất hiện: làm người nên như vậy mới sáng khoái! Tôi khóc tới mức một đồng tu nam đến từ Hồng Kông còn đưa khăn giấy cho tôi, sợ tôi ngại nên không dám nhìn tôi. Cho nên khoảng thời gian đó, mặc dù cô Dương vẫn chưa giảng Luận Ngữ, chưa giảng Đại Học cho tôi nghe, nhưng tôi cảm

nhận được cô ấy đã truyền đạt tinh thần của Thánh Hiền vào trong tâm của chúng tôi.

Sau đó trong lúc tôi giảng bài, thường có thể trích dẫn kinh điển, đây không phải là gượng ép học thuộc. Tôi thường chia sẻ với rất nhiều giáo viên, tôi nói: hiện tại hai chúng ta cùng học thuộc kinh, anh nhất định thuộc được nhiều hơn tôi. Bởi vì có rất nhiều người thuộc được Tứ Thư. Tôi nói với họ, mọi người đừng bị tôi lừa, thực ra tôi chỉ biết vài câu. Nhưng mà sau khi chúng ta đọc vài câu đó, sâu sắc cảm nhận được các vị Thánh Hiền quá từ bi, nhất định phải mau chóng để lời dạy bảo này ở trong lòng, sau đó mau chóng thực hành, lợi mình lợi người. Cho nên mặc dù thuộc không nhiều, nhưng câu nào cũng đều dụng tâm lĩnh hội thì có thể dùng được, làm ra được. Cho nên, học Thánh Hiền nhất định phải hạ thủ từ tâm.

Sư trưởng cũng đã tiết lộ toàn bộ tâm pháp, nói cho chúng ta phải luôn dùng “chân thành, thanh tịnh, bình đẳng, chánh giác, từ bi” để quán chiếu bản thân, một khi lệch khỏi năm tâm này, ngay lúc đó không sợ niệm khởi, chỉ sợ giác chậm, mau chóng tu sửa đúng lại. Cho nên chỉ cần chúng ta luôn nghĩ, thầy Lý giảng kinh mấy chục năm, tới năm 97 tuổi vẫn còn giảng; sư trưởng giảng kinh đã 47 năm, gần 80 tuổi vẫn không ngại cực khổ, không biết mệt mỏi. Chỉ cần tôi thường nghĩ tới cô Dương ngủ sớm dậy sớm, chỉ cần tôi thường nghĩ đến chú Lư giảng từ sáng đến tối, chỉ vì muốn thành tựu những người trẻ tuổi chúng tôi, giảng tới mức khản cả giọng, người làm văn bối như tôi liền không dám lười biếng.

Chú Lư chỉ dạy rất nhiều người trẻ tuổi, dạy họ nhất định phải bắt đầu làm từ hiếu thuận cha mẹ, nhất định phải bắt đầu từ gánh vác trách nhiệm, luôn luôn khiêm tốn, nếu không tuổi trẻ khí thịnh rất dễ sa ngã. Cũng có một số người trẻ tuổi theo chú rất lâu, rất nhiều năm, nhưng tình hình không phải rất tốt, chính là thọ giáo chưa đủ, lúc này thiện tri thức không thể không hiện tướng Nộ Mục Kim Cang. Cho nên quý vị đồng tu, nếu thiện tri thức, thầy cô giáo, sư trưởng chịu hung dữ với chúng ta, vậy thì đó thật sự là phước báo của chúng ta, tức là sư trưởng cảm thấy vẫn có thể dạy bảo chúng ta, nếu không ngại sẽ cảm thấy thà đừng kết ác duyên này còn hơn. Cho nên khi sư trưởng, thiện tri thức đang mắng chúng ta, chúng ta nhất định phải cung kính mà lãnh thọ, vậy thì sẽ nhận được lợi ích vô cùng lớn.

Chú Lư từng đối với một người trẻ tuổi, nói với anh ấy: con đừng học theo chú nữa, con ngoài miệng nghe theo sau lưng làm trái như vậy, sẽ không có kết quả.

Kết quả hiện tượng Nộ Mục Kim Cang như vậy, đã thức tỉnh được người trẻ tuổi này. Anh ấy biết được khoảng hơn 5 giờ chú Lư nhất định sẽ mang một nhóm người trẻ tuổi đi leo núi, anh ấy đợi ở chân núi, quỳ ở đó nhận sai. Kết quả sau khi chú Lư đi qua, cúi chào anh ấy thật sâu, “A Di Đà Phật”, tiếp đó liền leo lên núi, người bạn này càng khóc đau lòng hơn, càng sám hối hơn. Cho nên chúng ta phải hiểu được, mọi cách làm của thiện tri thức đều là muốn thành tựu chúng ta, chúng ta tuyệt đối phải lãnh thọ từ thái độ này, như vậy mới có thể đạt được lợi ích thật sự. Cho nên khi sư trưởng khai thị, khi đang nhắc nhở chúng ta, chúng ta không thể nói: đó là nói người khác, không phải nói tôi. Trong số tất cả giáo viên đang phổ biến văn hóa truyền thống chúng tôi, có người tiến bộ rất nhanh, anh ấy nói với các giáo viên khác, anh nói khi nghe sư trưởng giảng, anh ấy cảm thấy mỗi câu đều là đang nói anh ấy, cho nên anh ấy tiến bộ rất nhanh.

Cho nên nước có đức, có thể thấm nhuần vạn vật, mà là bình đẳng thấm nhuần. Khi nước cam lộ rơi xuống, nước mưa rơi xuống, có nói phải rơi xuống cây lớn nhiều một chút, rơi xuống cỏ nhỏ ít một chút? Có hay không? Không có sự phân biệt này. Phân biệt ở chỗ nào? Phân biệt ở duyên, bởi vì cây lớn rễ sâu gốc chắc, cho nên hút được nhiều nước mưa; rễ của cỏ nhỏ rất bé, đương nhiên hút được ít nước. Cho nên muốn làm cây lớn hay làm cỏ nhỏ, căn nguyên vẫn là ở bản thân chúng ta. Khi chúng ta có chí hướng kiên định, phải có thể “như cây Ni Câu tỏa bóng mát lớn”, chúng ta hi vọng có thể xây dựng một tấm gương cho người đời sau noi theo, có thể có bóng mát rất lớn che chở đời sau, khi chúng ta có chí hướng như vậy, gốc của bạn nhất định sẽ cắm sâu, bạn sẽ hấp thu rất tốt. Cho nên giáo viên của trung tâm chúng tôi có hai câu cửa miệng, câu đầu tiên là “gánh vác trách nhiệm là khởi đầu của sự trưởng thành”, câu cửa miệng thứ hai là “Kẻ sĩ không thể không có chí lớn và lòng kiên nghị, gánh vác trọng trách mà đi con đường dài”.

Nước ngoài đức hạnh thấm nhuần ra, còn có đức hạnh nào đáng để chúng ta noi theo? Từ nước chúng ta có thể lĩnh hội được nước có những đức hạnh nào? Không có chướng ngại, nơi này bị chặn lại, nước sẽ chảy sang hai bên; nơi này không có duyên, nơi khác lại có duyên, cho nên không có chướng ngại, hết thấy tùy duyên mà làm. Tâm địa của nước thanh tịnh, nhưng thuận thế mà làm, nơi nào chín muồi thì nhất định không chối từ, thật sự nước là vô ngại. Cho nên, chúng ta cũng không được chướng ngại bản thân, tự mình đặt ra giới hạn. Trong “Lễ Ký – Học Ký” có nói, “người đi học có bốn lỗi lầm”, người học tập rất dễ phạm bốn lỗi lầm, “hoặc

thất tắc đa, hoặc thất tắc quả, hoặc thất tắc dị, hoặc thất tắc chỉ”. Học tập rất có khả năng lúc mới bắt đầu thái độ đã sai thì hiệu quả học tập sẽ không tốt. Có người lúc mới đầu tham rất nhiều, nhiều thì như thế nào? Tâm sẽ loạn, sẽ tạp.

Rất nhiều người nghe giảng xong vô cùng kích động, sau khi trở về, chọn một số sách ở trên giá sách, những sách như Lão Tử, Trang Tử, Mạnh Tử, Tuân Tử đều lấy ra, để thành một chồng. Sau đó hạ quyết tâm, phải xem hết tất cả trong một tháng, có thể tới tuần sau họ đã sắp nhụt chí rồi. Bởi vì học tập phải nắm vững cương lĩnh, phải “cách giáo dục, quý ở chuyên”, “dạy” và “học” là một sự việc, có dạy thì có học, có học mới có dạy, cùng là một chuyện, cho nên “cách học tập” cũng phải “quý ở chuyên”. Lúc này nhất định phải y pháp bất y nhân, y theo lời dạy bảo trong kinh điển để tu trì thì sẽ không sai. Tam Tục Kinh nói “người đọc sách, phải thứ tự; xong Tiểu Học, đến Tứ Thư”. Quý vị đồng tu, “Tiểu Học” là gì? Chu phu tử biên soạn, nhưng mà cách chúng ta khá xa, Lý Dục Tử phu tử thời nhà Thanh vô cùng từ bi, ông cô đọng tinh túy của Tiểu Học vào trong Đệ Tử Quy, mà cương lĩnh này cũng là thuận theo lời dạy bảo của Khổng lão phu tử. Cho nên quyền đầu tiên là Đệ Tử Quy. “Thuộc Tứ Thư, thông Hiếu Kinh; thì bắt đầu đọc Lục Kinh”, thứ tự học tập, thực ra đều đã ở trong đó, chúng ta không cần lo lắng làm gì.

Quý vị đồng tu, tám ngày này chúng ta học Đệ Tử Quy, ngoài học Đệ Tử Quy, quý vị đồng tu, chúng ta còn cùng nhau học điều gì? Chúng ta đừng nghĩ tôi chỉ học Đệ Tử Quy, Phật Phật đạo đồng, giữa kinh điển và kinh điển đều hoàn toàn tương ứng. Quý vị đồng tu, chúng ta có học Đại Học chưa? Có học chưa? “Tài tụt người tán, tài tán người tụ”, “một nhà [quân vương] nhân, cả nước đều nhân; một nhà [quân vương] nhường, cả nước đều nhường. Còn nếu [quân vương] tham lam tàn bạo, thì cả nước sẽ làm loạn”. Chúng ta đọc đến câu “một người tham lam tàn bạo” thì nghĩ đến câu chuyện nào? Câu chuyện của Trụ Vương. Ông tặng cho Đắc Kỷ đôi đĩa bằng ngà voi, dùng đĩa bằng ngà voi thì dùng ly uống nước bằng gì? Ly ngọc bằng sừng tê giác. Dùng ly bằng sừng tê giác thì dùng đĩa bằng gì? Đĩa vàng, đĩa bạc, đúng rồi. Cho nên hễ xa xỉ thì có thể nhìn thấy sắp bị mất nước, vua tham lam tàn bạo, thì cả nước sẽ làm loạn. Khi chúng ta cùng học tập Câu Chuyện Giáo Dục Đạo Đức, Đệ Tử Quy và Tứ Thư, hiệu quả rất tốt, bởi vì Câu Chuyện Giáo Dục Đạo Đức chính là biểu diễn, kinh điển là lý luận, phương pháp, học chung như vậy sẽ vô cùng giải hành tương ứng.

Cho nên quý vị đồng tu, chúng ta đã học Trung Dung chưa? Có học chưa? “chân thành quyết định sự thành bại của mọi sự việc; không chân thành, không việc nào thành”, chúng ta cũng hiểu được thành bại của sự việc, nguyên nhân căn bản là gì? Chân thành, tâm chân thành là bản thể, Trung Dung cũng nói với chúng ta. Lại nhắc tới câu học vẫn nên “leo cao ắt từ chỗ thấp”, bắt đầu leo từ nơi thấp; “đi xa ắt từ bước đầu tiên”, leo đến nơi cao nhất định phải bắt đầu từ nơi thấp, muốn đi đường xa, cũng nên bắt đầu từ bước đầu tiên dưới chân. Con người không thể hấp tấp vội vàng, không thể tham lợi trước mắt, nếu không dục tốc thì bất đạt, cho nên Trung Dung.

Tiếp theo, chúng ta đã học Luận Ngữ chưa? Có học chưa? “Học mà thường thực hành, chẳng vui lắm sao?”, có cảm giác này không? “Có bạn từ phương xa tới, chẳng mừng lắm sao?”. Tiếp theo, lúc trở về phải có thể “người chẳng hiểu ta mà ta không buồn giận họ, thế chẳng phải người quân tử sao?”. Quý vị đồng tu, hôm nay chúng ta thể hội được lời dạy của Thánh Hiền tốt như vậy, đó là thể hội của bạn! Khi trở về nhà, trở về công ty, liệu họ có thể có thể hội giống như bạn không? Có thể hay không? Không dễ dàng như vậy! Lúc này bạn đừng nên quá nhiệt tình, sau đó nhìn thấy thái độ của họ không phối hợp với bạn, đến lúc đó lòng nhiệt huyết của bạn đừng để bị nước dập tắt. Đừng nên như vậy, “người chẳng hiểu ta mà ta không buồn giận họ, thế chẳng phải người quân tử sao?”. Mà càng quan trọng hơn là, người trưởng thành sẽ không nghe bạn nói gì, người trưởng thành chỉ nhìn xem bạn làm gì. Cho nên chúng ta hãy vui vẻ trở về diễn màn kịch hay, đó chính là đang chuyển Luận Ngữ.

Tiếp theo, có học Mạnh Tử chưa? Có, là câu nào, “làm không được việc thì quay lại xét mình”, câu này là trọng điểm, luôn luôn có thể dùng câu này để quán chiếu, học thuyết nhà Nho sẽ học vô cùng giỏi. Đương nhiên nhà Phật, Phật Pháp cũng như vậy, bởi vì câu kinh văn này cũng tương ứng với câu “nhất thiết pháp do tâm tưởng sanh” ở trong Phật Pháp. Chúng ta cũng hiểu được, “Người tự nhục mạ mình, sau đó người khác mới nhục mạ; tự hủy hoại nhà mình, sau đó người khác mới hủy hoại; đất nước tự gây chiến tranh, sau đó người khác mới thảo phạt”, phạm làm việc gì cũng phải bắt đầu kiểm điểm bản thân. Đây là lời dạy bảo của Mạnh Tử. Mạnh Tử lại nhắc tới, “thiên thời không bằng địa lợi, địa lợi không bằng nhân hòa”, nếu có thể có thành tựu trong thế gian xuất thế gian, nhất định phải làm tốt nhân hòa, nhân duyên, cho nên đạt được lòng người là công phu tốt. Chúng ta cũng thấy được

trong đó, khi chúng ta luôn chung sống hòa hợp với người khác, cũng cho thấy tâm của chúng ta có thể luôn khởi lên suy nghĩ vì người khác, có thể luôn đề khởi khoan dung tha thứ, như vậy công phu của chúng ta cũng xem như có tiến bộ.

Ngoài Tứ Thư ra, còn có kinh điển nào khác? Như cuốn “Cách Ngôn Liên Bích” vô cùng tinh hoa do đại sư Hoàng Nhất sưu tập, trích lục ra thành cuốn Cách Ngôn Biệt Lục, câu nào cũng là sự nhắc nhở quan trọng đối với cuộc đời. Cho nên chúng ta rất may mắn, có nhiều vị Thánh Hiền giúp đỡ lớn cho chúng ta, chúng ta phải đọc, chỉ cần đọc những tinh túy này, rất nhanh liền có thể nắm vững nguyên tắc, thái độ đối nhân xử thế của tất cả các vị Thánh Hiền, như vậy học sẽ nhanh. Cho nên phạm việc gì phải bắt đầu nhìn từ tâm.

Cho nên “hoặc thất tắc đa”, không thể tham nhiều, phải nắm vững cương lĩnh. “Hoặc thất tắc quả”, họ cảm thấy: tôi học như vậy là đủ dùng rồi, thỏa mãn rồi! Thông thường nếu cảm thấy học như vậy đã được rồi, có thể bởi vì họ không có chí hướng cao xa; một người có chí hướng, khi nhìn thấy bốn phạm, họ sẽ tự mình tôi luyện, đột phá. “Hoặc thất tắc dị”, chữ “dị” này chúng ta có thể giải thích theo hai góc độ: một là thấy quá dễ dàng, mặc dù pháp môn niệm Phật của chúng ta là đạo dễ hành, nhưng cũng không phải dễ dàng như vậy, vẫn phải thật thà tu học mới được, cho nên cũng không thể xem thường. Còn một góc độ khác, “dị” là có nghĩa là biến hóa, thay đổi, tức là hôm nay học cái này, ngày mai lại học cái khác, thường đổi tới đổi lui như vậy. Cũng giống như đào giếng vậy, hôm nay đào chỗ này một chút, ngày mai đào chỗ kia một chút, chắc chắn không cách nào đào được nguồn nước, chắc chắn không cách nào khai hiển trí huệ. Chỉ có từ lúc bắt đầu đào đến cùng, khi đào tới được nguồn nước, nguồn nước này sẽ thông với tất cả nguồn nước.

Thứ tư, “hoặc thất tắc chỉ”, chữ “chỉ” này có nghĩa là tự vẽ giới hạn. Chúng ta cũng nghe một số đồng tu nhắc tới, họ nói: Kinh Kim Cang là dành cho Đại Thừa Bồ Tát học, chúng ta không cần học; đây là kinh điển Đại Thừa, căn khí của chúng ta học không nổi. Thái độ này có đúng hay không? Trong quá trình tu học chúng ta càng ngày càng thể hội được “cẩn thận từ lúc ban đầu”, khi mới bắt đầu chúng ta có thể học tập được quan niệm đúng đắn, thì rất có trợ giúp, lợi ích đối với đạo nghiệp của chúng ta. Bởi vì lúc mới đầu tôi học Phật là học theo sư trưởng, thường vào lúc gặp vấn đề, lời dạy của sư trưởng sẽ xuất hiện, hàng phục được những phân biệt, chấp trước của chúng ta. Tôi nhớ có một lần lúc sư trưởng giảng bài có nhắc tới, nếu Thích Ca Mâu Ni Phật giảng kinh điển 49 năm, sau khi giảng xong nói với chúng ta

“những điều này con đều không làm được”, vậy thì chẳng phải là trêu đùa chúng sanh đó sao? Cho nên lời đức Phật dạy đều là kinh điển khế lý, khế cơ, chỉ cần chúng ta có lòng học tập thì đều có thể học tốt. Hơn nữa “bổn giác bổn hữu”, “hết thầy chúng sanh đều có đức tướng trí huệ của Như Lai”, trước tiên con người phải có tín tâm đối với bản thân, đừng tự vẽ giới hạn. Cho nên học tập phải hiểu được đừng tự tạo phiền não cho chính mình, phải có thể vô ngại.

Nước có những đức hạnh nào đáng để chúng ta học tập? Nước là thanh tịnh trong suốt, vạn vật ở trong nước đều có thể được rửa sạch bụi bẩn, tự sanh ra sự thanh khiết. Cho nên nước là người thầy giỏi, nước rất biết giáo hóa, nước có thể giúp tất cả vạn vật rửa sạch bụi bẩn. Cho nên nước là “khéo léo giáo hóa”. Còn nữa hay không? Quý vị đồng tu, lúc chúng ta học tập cũng phải thường có thể động não suy nghĩ, tôi biết mọi người cũng rất bắt đắc dĩ. Tại sao vậy? Bởi vì chúng ta đều là sản phẩm của chủ nghĩa bằng cấp, đã quen với chuyện đáp án chỉ có một. Có khuynh hướng này không? Thật sự là như vậy? Học lực đều rất cao, năng lực tư duy không giỏi. Thường vào lúc ngồi học, giáo viên đứng trước mặt, “thưa các thầy cô, chúng ta cùng nhau suy nghĩ một chút, cùng nhau thảo luận một chút”, thầy cô ngồi bên dưới đều cúi đầu. Nhưng những thầy cô cúi đầu này chỉ cần đứng trước mặt các em nhỏ, nhất định sẽ nói với chúng: các bạn nhỏ, câu học thì phải thường hỏi, có vấn đề gì muốn hỏi, có vấn đề gì thì phải nêu ra. Như vậy thì lời nói có đi đôi với việc làm hay không?

Thực ra chúng ta có thể quan sát, từ đầu nguồn, nước từ trong nguồn chảy ra, có thể giúp chúng ta thể hội được điều gì? Tôi đã lén tiết lộ mà mọi người vẫn không biết sao? Đầu nguồn! “Uống nước nhớ nguồn”, tiếp theo, nước tiếp tục chảy xuống, liên tiếp không ngừng, thật quá tốt, “tinh niệm tương tục”. Mềm mại, giọt nước có thể xuyên đá, đại biểu cho phẩm chất “nhu thắng cương”. Tiếp theo, mềm mại không chỉ có thể xuyên thủng đá, mà thế nào? Có thể lớn tiếng một chút, không sao đâu. Thật tốt quá, đây cũng là mềm mại, có thể tùy duyên không phan duyên. Bạn đổ nước vào đồ đựng hình vuông thì nước là hình vuông, bạn đổ vào đồ đựng hình tròn thì nước là hình tròn. Cho nên tục ngữ nói “người đức lớn không từ mọi trọng trách, đạo lớn đều thích ứng tất cả”, người thật sự có đức hạnh, họ tuyệt đối không chỉ có một công dụng, họ tuyệt đối sẽ không nói họ chỉ có thể làm chức quan nào, những chức quan khác họ làm không tốt. Sẽ không nói vậy, bởi vì họ nắm vững nguyên lý

nguyên tắc làm người làm việc, bạn đặt họ ở đâu, họ đều làm tốt; cũng giống như nước, cho dù bạn ở trong hoàn cảnh như thế nào, nước đều có thể thích ứng.

Quý vị đồng tu, mỗi ngày mọi người ngủ có ngon không? Có lạ giường không? Không có. Vậy thì bạn có công phu của nước, có thể tùy thuận hoàn cảnh, điều này rất quan trọng. Lúc sắp vắng sanh, bạn không thích chiếc giường đó lắm, phải làm sao đây? Cho nên phân biệt, chấp trước phải luyện tập mọi lúc! Tuyệt đối không thể nào tới lúc lâm chung đều là những gì bạn dự đoán, vị trí như thế nào đều sắp xếp sẵn cho bạn! Cho nên lúc nào cũng trải sự rèn tâm. Mỗi lần tôi ngồi máy bay cùng cô Dương Thục Phương, cô ngồi máy bay, lúc máy bay còn chưa cất cánh, cô ấy đã ngủ rồi, sau đó máy bay vừa hạ cánh, cô ấy liền tỉnh lại. Tôi thật ngưỡng mộ cô ấy, tốt biết bao! Bất kỳ hoàn cảnh nào cũng đều lợi dụng nó tốt nhất, như vậy mới có thể luôn có tinh thần làm việc. Cho nên tôi cũng bắt đầu luyện, vừa lên máy bay liền mau chóng đọc sách, đọc mệt thì mau chóng nghỉ ngơi. Bởi vì hiện tại cần làm quá nhiều việc, không thể nào chúng ta sống mà có quá nhiều yêu cầu, như vậy ngược lại sẽ chướng ngại tiến độ của mọi việc. Đây là nước không bị hạn chế bởi hoàn cảnh, là công phu mềm mại của nước.

Còn gì nữa không? Nước khéo lợi ích vạn vật mà không tranh, không đi tranh đoạt, điều này rất quan trọng. Khi một người luôn nghĩ đến việc cho đi mà không cầu báo đáp, vậy mỗi ngày họ đều đang đoạn trừ ngã chấp, đang thâm hợp đạo mâu với Phật Pháp Đại Thừa. Thấm nhuần đại địa, đó là có đức, có đức thấm nhuần vạn vật. Còn gì nữa không? Không ngừng bốc hơi, bay hơi. Cho nên đây cũng là thích ứng bất kỳ hoàn cảnh nào, nếu như nước không bốc hơi thì làm thế nào quay lại thấm nhuần vạn vật được? Cho nên điều này cũng thuộc về nước tới bất kỳ hoàn cảnh nào cũng đều có thể thích ứng, đều có thể thuận thế mà làm. Nhưng mặc dù nước đang biến hóa, nước biến thành hơi nước, biến thành nước đá, nhưng bản chất của nước trước sau vẫn không thay đổi. Cho nên “từ bi làm gốc, phương tiện làm cửa”, nước cũng làm được điều này. Còn gì nữa không? Trăm sông đổ về biển, nhưng biển lại nằm ở vị trí thấp nhất. Khiêm tốn tương ưng với đạo, cho nên phải luôn khiêm tốn khiêm hạ, tự hạ mình mà tôn trọng người khác. Mà năm mươi ba lần tham vấn trong kinh Hoa Nghiêm cũng dạy chúng ta phải “hạ mình tôn trọng người khác”.

Còn gì nữa không? Uống nước nhớ nguồn, chính là đầu nguồn, tri ân báo ân. Quý vị đồng tu, ly nước này lát nữa chúng ta nhất định phải uống nó, kết tinh của nó nhất định rất đẹp. Nước nói: sao lại có nhiều người nói ra giá trị của mình vậy! Nước

nhất định sanh đại hoan hỷ, nước nói: đời này của tôi chết cũng nhắm mắt. Còn gì nữa không? Bạn xem nước có phải chảy thẳng xuống dưới không? Đều là quanh co khúc khuỷu, cũng đại biểu đường đời khó tránh có trắc trở, chúng ta phải dùng tâm bình đẳng đối đãi. Mặc dù nước trải qua rất nhiều quanh co khúc khuỷu, nhưng trước sau vẫn chảy theo chí hướng của nó. Cho nên Hoàng Hà của chúng ta, Trường Giang của chúng ta cho dù quanh co thế nào cũng đều hướng về đâu? Hướng về biển lớn, dung nhập biển lớn, nhập đạo! Cho nên “chí” rất quan trọng, đạo nghiệp thành bại của một người chính là không được từ bỏ chí hướng.

Còn gì nữa không? Bạn xem nước chảy từ vách núi dựng đứng xuống, nước hoàn toàn không lùi bước, giống như đang bơi lội, đối mặt với vách núi ngàn thước vẫn tiến về phía trước, xông lên! Quý vị đồng tu, bạn đừng trở về nói: xông lên! Trước khi xông lên, chúng ta phải tìm hiểu xem bản thân còn có chỗ nào thiếu sót, mau chóng chuẩn bị tốt. Đợi bạn chuẩn bị xong rồi, không cần lo lắng, Phật Bồ Tát sẽ gửi thư thông báo cho bạn: con nên bước ra rồi! Cho nên Trung Dung nói, “quân tử sống giản dị chờ đợi mệnh trời”, chỉ cần chúng ta thật sự có tâm vì Phật Pháp, vì chúng sanh, khi năng lực, nhân duyên của chúng ta đầy đủ, Phật Bồ Tát tự sẽ an bài; từ “sĩ” có nghĩa là chờ đợi. Cho nên chúng ta làm việc vì chúng sanh nhất định phải dùng lý trí, chứ không phải là cảm tính và hứng thú nhất thời mà thôi.

Còn gì nữa không? Trăng trong nước, đại biểu “không hữu bất nhị”, và lại mặc dù là huyền tướng, nhưng đồng thời nước cũng nói với chúng ta, có mặt trăng thật sự không? Đích thực tồn tại, cho nên chân không bất không, diệu hữu phi hữu. Mà cũng trong “hữu” này, chúng ta có thể nhìn thấy đều là chân tâm biến hóa ra. Khi chúng ta thấy tất cả mọi người đều là Phật Bồ Tát, cũng đại biểu tâm của chúng ta khế nhập cảnh giới rồi. Khi chúng ta thấy xung quanh đều là yêu ma quỷ quái, phải làm thế nào? Mau chóng tìm đáp án từ trong tâm.

Nước ta cũng có rất nhiều lời dạy bảo liên quan tới nước, trong đó có câu “nước có thể chở thuyền, cũng có thể lật thuyền”. Từ chỗ này chúng ta cũng phải niệm niệm nhớ ân, nhớ nghĩ ân của cha mẹ, ân của người thân bạn bè, bản thân tuyệt đối không được thăng quan tiến chức rồi liền quên những ân nghĩa này, đến lúc đó có thể sẽ rơi vào cảnh chúng bạn xa lánh, người thân rời bỏ, hơn nữa cuối cùng sẽ lại ngã xuống. Mà một khi ngã xuống, không chỉ là tổn thất tiền bạc, bởi vì trong quá trình này lại tạo trọng tội, sau này lại堕 vào ba đường ác, cho nên không thể không thận trọng. Tục ngữ cũng nói, “tội nghiệp đều tạo khi hưng thịnh”, tội nghiệp

mà con người tạo ra thường là vào lúc họ rất thuận lợi, rất đắc thế mới tạo ra. Cho nên hôm nay cho dù chúng ta có chút tiến bộ, thành tựu trong xã hội, trong đạo nghiệp, cũng phải niệm niệm khiêm tốn. Tổ sư đại đức cũng làm ra tấm gương vô cùng tốt cho chúng ta, đại sư Ấn Quang tự xưng là “Thường Tàm Quý Tăng”, cho dù là người xuất gia hay tại gia trên toàn đất nước đều vô cùng tôn sùng đức hạnh của đại sư, mà ngài lại tự đặt hiệu của mình như vậy để nhắc nhở con cháu, đệ tử Phật đời sau như chúng ta, chúng ta cũng phải cảm nhận được dụng tâm lương khổ của ngài. Đây đều giúp chúng ta hiểu được “đức hạnh của nước”.

Chư vị đồng tu, còn gì nữa không? Sanh mạng trong biển lớn không thứ gì kỳ lạ mà lại không có, đại biểu bao dung, đại biểu tâm bình đẳng, không phân biệt. Tại sao vậy? Quý vị đồng tu nếu biết hay thể hội được thì phải nói ra, bởi vì đây là cơ hội bố thí pháp. Vừa nãy có nhắc tới nước vô ngại rồi. Cho nên ý nghĩa của câu tôi vừa nhắc tới là, rất nhiều cơ hội chỉ cần chúng ta có thể luôn suy nghĩ cho người khác, bạn sẽ nắm bắt được cơ hội này. Cho nên tôi nói với các thầy cô trong trung tâm chúng tôi: hãy mau chóng kể những ví dụ hay cho tôi, tôi sẽ đi kể giúp mọi người, như vậy bạn sẽ bố thí cho tất cả nhân loại chúng sanh, cơ hội tốt như vậy không được bỏ qua. Khi con người niệm niệm đều nghĩ thành tựu pháp thân huệ mạng của người khác, làm tốt bố thí pháp, thì chúng ta có thể được thông minh trí huệ.

Đại Vũ trị thủy, vận dụng phương pháp gì? Khơi thông chứ không phải đắp chặn. Cho nên chúng ta cũng phải thuận theo tánh nước mà làm, khi bạn chặn nước lại, nước sẽ không ngừng ngưng tụ sức mạnh để phá vỡ bạn. Cho nên không được cưỡng ép người khác, nên khéo léo dẫn dắt, như vậy thì sẽ tự tha viên mãn, chủ bạn viên dung. Cho nên tất cả mọi người đều là thầy ta, tất cả mọi vật đều là thầy ta, tất cả mọi việc cũng đều là thầy ta, hôm qua chúng ta cũng nhắc đến, “cảm ơn người đã tổn hại bạn, bởi vì họ rèn luyện tâm chí của bạn; cảm ơn người lừa gạt bạn, bởi vì họ tăng trưởng kiến thức của bạn; cảm ơn người đánh đập bạn, bởi vì họ tiêu trừ nghiệp chướng của bạn; cảm ơn người làm bạn vấp ngã, bởi vì họ giúp năng lực của bạn tăng lên; cảm ơn người vứt bỏ bạn, bởi vì họ dạy bạn nên tự lập; cảm ơn người chỉ trích chúng ta, bởi vì họ giúp chúng ta tăng trưởng định huệ”, đều là phải trải sự rèn tâm. Do đó, cho dù là thuận cảnh hay nghịch cảnh đều là người thầy tốt. Khi chúng ta đối mặt với thuận cảnh, nghịch cảnh, ngay lúc đó phải đề khởi điều gì? Đề khởi lời dạy nào của sư trưởng: “Trong nghịch cảnh, tùy ác duyên, không khởi sân

hận, nghiệp chướng tiêu hết; tùy thuận cảnh, trong thiện duyên, không khởi tham si, phước huệ toàn hiện”, nghịch cảnh, thuận cảnh đều là trường học của Bồ Tát.

Cho nên thật sự sống đến già, học đến già, học đến già, học không hết. Tôi đến rất nhiều nơi, trước tiên tôi đều tìm hiểu văn hóa nhân văn của địa phương đó, bởi vì nơi đó chỉ cần xuất hiện một vị Thánh Triết thì sẽ giáo hóa một phương, mà người dân nơi này cũng lấy vị đó làm tấm gương, làm mẫu mực của họ. Tôi nhớ có lần tới Phúc Châu giảng bài, Phúc Châu là nơi tiên sinh Lâm Tắc Từ ra đời, mọi người hỏi tôi có muốn đi tham quan chỗ nào, tôi nói “nhà kỷ niệm của Lâm Tắc Từ”. Tôi tới Hải Khẩu, cũng tự mình đạp xe tới thăm mộ của Hải Thụy, thật sự rất có thu hoạch. Các vị Thánh Triết cũng niệm niệm vì người đời sau, nhất định sẽ truyền lại những triết lý nhân sinh mà họ thể hội sâu sắc, chúng ta nếu chịu lãnh thọ trí huệ mấy chục năm của họ, vậy thì cuộc đời của bạn sẽ nhận được lợi ích lớn, gọi là “đứng trên vai của người khổng lồ sẽ nhìn được càng xa”.

Khi tôi vừa bước vào cửa, nhìn thấy câu đối đầu tiên viết, “Vì lợi ích quốc gia chẳng màng sống chết, há vì họa phước mà tránh né ư”. Chỉ cần là việc có thể lợi ích đất nước, cho dù tánh mạng của ông gặp nguy hiểm, ông cũng tuyệt đối không chạy trốn, mà sẽ gánh chịu. Quý vị đồng tu, ngày nay chúng ta phổ biến văn hóa truyền thống, có gặp vấn đề an toàn sanh mạng không? Tuyệt đối không có. Cho nên, các vị Thánh Triết ngay cả sanh tử cũng có thể xem nhẹ, đều có thể xả thân thành tựu nhân, bỏ mạng giữ nghĩa. Chúng ta hoằng dương chánh pháp không cần xả bỏ sanh mạng, thậm chí yêu người thì được người yêu; kính người thì được người kính. Chuyện tốt như vậy, lợi mình lợi người, càng nên tích cực làm.

Chúng ta đọc được rất nhiều câu chuyện về tiên sinh Lâm Tắc Từ, những gì ông trải qua cũng rất cảm động. Ông phát hiện ra, nếu người Trung Quốc không thu lại hết thuốc phiện, vậy thì dân tộc này sẽ diệt vong. Vào thời đó ngay cả quý tộc, người trong triều đình cũng đang hút thuốc phiện, trong tình huống nguy cấp này, Lâm Tắc Từ làm ra hành động tiêu hủy thuốc phiện lớn nhất trên toàn thế giới. Hơn nữa sau khi chúng tôi đến đó mới biết, tiêu hủy thuốc phiện hoàn toàn tuân theo phương pháp vật lý, không hề ô nhiễm môi trường, vô cùng cao minh. Quý vị đồng tu, Lâm Tắc Từ tại sao có thể làm được như vậy? Căn nguyên ở chỗ nào? Căn nguyên ở chỗ ông có tâm luôn suy nghĩ cho người dân. Cho nên khi chúng ta thật sự có thể đề khởi tâm cảnh vì mọi người vì đất nước, thì khoa học kỹ thuật của chúng ta cũng có thể tiến bộ nhanh chóng. Hơn nữa sự tiến bộ nhanh chóng của khoa học kỹ thuật

cũng sẽ không có tác dụng phụ, bởi vì điểm khởi đầu là đúng đắn. Nhưng nếu điểm khởi đầu là vì tự tư tự lợi, khoa học này sẽ hủy hoại trái đất, nhân địa chẳng chân chánh sẽ chiêu cảm lấy quả cong queo. Hiện tại kết quả này đã bày ra trước mắt, khoa học kỹ thuật chỉ vì tự tư, con người gặp tai ương, trái đất gặp tai ương. Cho nên tổ tiên biết phải thuận theo tự nhiên, phải dùng phương pháp vật lý, không thể dùng phương pháp hóa học để giải quyết; một khi dùng phương pháp hóa học, có thể sẽ khó mà quay lại trạng thái vốn có được. Được, tiết học hôm nay của chúng ta tới đây thôi, cảm ơn mọi người!